

Nedėldienio Skaitymas.

NEDELINIS LAIKRAŠTIS.

Apmokėsnis: su prisiuntimu metams 2 rub.
pusmečiui 1 rub.
be prisiuntimo metams 1 rub. 40 kap.
pusmečiui 70 kap.

Rėdėkcija Kaune.

REDAKTORIUS IR LEIDĖJAS

kunigas pralotas Antanas Karosas.

◆◆◆ Už atskirą numerį 4 kap. ◆◆◆

Už apgarsinimus imama nuo eilutės arba jos vietos ant paskutinio puslapjo 20 kap.

№ 24.

Kaunas. 30 gegužio (12 birželio) 1906 m.

Pirmi metai.

Jau atspaudinta nauja knygelė

GARBĖ MARIJAI.

Gegužės mėnesyje pamaldos Šv. Marijos Panos pagarbinimui. Kaina 12 kap.—Centralinė sankrova Kaune K. Rutskio (pirmiaus I. Zavadzko) knygyne. 10—5

SKOLŲ ŠALTINIS.

Kartą einant man miesteliu praužė pro šalį du vezimu prigultu girtų žmonių. Buvo tai parapijonis gerai man pažįstamos parapijos. Prieš kelioliką metų ta pati parapija pastatė gražią mūrą bažnyčią. Daug kartų ji perstovės, jei neaplankys kokia nelaimė. Pastatymas atsėjo parapijai į 40 tukstančių rub. Baugu ir pamislyti, jei kada vėl priseitų tokius pinigų sužėti ir pernauja statyti. Girtiams pravažiavus, pašoko man galvoje mįslis: „kiek tokia parapija paleidžia ant gėrimo pinigų. Lengva buvo ant atminties sunėšti. Monopolis pajama per 1 metus 22 tukstančių rub. Tris aludės kimšė svečių prikimštos šventadieniais ir mugėmis; pridėjus konjaką ir kitas bankas prie išlaidų ant alaus mažų-mažiausiai susidės 8 tukstančiai rub. Viską kruvon sunešus pasirodė, jog viena ta parapija iš savos kišenės prageria kasmet 30 tukstančių, tai yra: prageria bemen tiek, kiek reikia pinigų pastatymui mūrą bažnyčios. Žmonių toje parapijoje tėra pusseptinto tukstančio; dvarų nėra, neskaitant vieno nedidelio; miestelis nedidelis su tukstančiu žydų, valščiaus raštyne. Visą tą sumoka sunkiai dirbantieji ukininkai ir jų šeimyna.

Paklausiau kartą vieno augusio žmogaus, kaip jam rodos, ar kitašos, ar dabar žmonės geriau pasituri. „Seniau svietas nebuvo taip skolomis aptekęs, kaip dabar,“—atsakė. Ir tiesa. Ant dešimties ukininkų sunku vieną atrasti be skolos. Atsiranda, kurie turi skolikės ir visą tukstantį. Žinoma, tokių gyvenimas eis, ant paukščių dušios. O turėti skolos 2—3—5 šimtus nėjokia naujiena.

Samdininkai ir tie nepasiduoda ukininkams. Bernas jima algos į 50 rub. Iš visos algos pareidamas pas savo neturtingus tėvus per kalėdas viešėti paršinėša kokią vieną porą čebatų ir pasisiudinęs sermėgėle, o kartais ir to neįsitaiso; o kita visa alga patelpa monopolyje ar aludeje. Lengva piningus paleiti, bet sunku sugaudyti. Vienas praiskolinės ukininkas užsimanė važiuoti į Ameriką. Piningų reikėjo ant kelio pasiskolinti; gavo pas žydą; už tą savo

geradariui gavo mokėti 30 procentų, o kad suma butu ir gerai apsaugota turėjo užrašyti tam pačiam ir mišką dviejų šimtų rub. vertą.

Labjausiai jauni ukininkai, norėdami prie kumpanijos pritikti, veikia įpranta į degtinę ir skolomis aptenka. Reikia imties proto pradėdant gyventi. Štai gyvas paveikslas. Vienas jaunas ukininkas, neseniai vedęs, turėjo du gyvenimu. Atsitikus pas jo krikštynoms, visi žinojo ir ilgai minėjo; pirmoms ir antroms krikštynoms už vienus gėralus mokėjo po 50 rub. Vieni tyčiojosi ir pranašavo šnibždomis, kad jam veikia prieis blogi metai; o mėgstantieji gerti su džiaugsmu priėmė į savos kumpaniją. Pranašavimai apie blogus metus išsipildė. Šiandien jau vieną bevaldo gyvenimą; tas pats yra skolose paskendęs. Antras gyvenimas pateko svetimtaučiumi. Kaip veikia žmogų degtinė suėdė.

Pavyzdžiui pajėmiau čia žinoma man parapiją Telšių pavieta. Tas pats maždaug visur dedas. Dievas duos, virs geresni laikai. Galėsime įtaisyti pas savęs valščiaus bankus, ar jimi iš valstijos banko už pigius procentus ukei pataisyti. Per nieką nueis visi geri užmanymai, jei mums už viską bus meilesnė degtinė. Visuotinai reikia mums stoti į vieną eilę. Patiems nebgerti ir kitus, blaivybėn traukti. Tai visų artimiausis rupesnis. Kad tas įvyks, tai ir didžiausis skolų šaltinis užaks.

Vainutis.

Sveikata.

(Kunigo Geručio)

T a s a.

Nevalgyk niekados nenoroms! Prisižadėk nevalgyti ir negerti niekados nenoroms. Yra senas priežodis: Badas—tai geriausias virėjas. Kad tu imtumei norėti valgyti, tai įsitaisyk šiteip. Valgyk tik tiek kiek kunas tereikalauja. Pabuk potam nevalgęs bent tris valandas, kad tavo pilvas spėtu sušliukti lyg kitam kartui.

Negerk niekados nenoroms. Jei tu gersi tik vandenį, tat, aš einu laižybų su tavimi, tu nepersigersi. Bet tu geri kaikuomet kavą, arbatą, vyną, alų, degtinę. Čia tai gali persigerti, nes tankiai geri neįtroškęs. Prašau tavęs, pamesk tuos gėralus, jei ser-

gi, arba jei nenori sirgti. Man prieteli! saugokis ypatingai gerti ant tuščios širdies. Kaip augščiau minėjau, pilvo syvai susitelkia prieš valgant kruvon ir laukia busiančio maisto. Jeigu tu užleidi pirma ant jų vyną, alų, degtinę, e ne valgi, tuomet tu praskiedi juos teip, kad jie pasilpnėja ir nustoja vilginę primtą peną, pilvas nebevirsškina. Paliauk tik gėres burnelę ant tuščios ir paregėsi, juog pietai bus daug skanesni, e po pietų bus kurkas maloniau.

Dėlei tos pačios priežasties yra negerai srėbti daug skystos sriubos par pietus, nes tokia sriuba praskiedžia pilvo syvus ir šie nebe labai nori padėti pilvui darbuoties. Partai daugumas šeimynų arba visai nevartoja sriubos par pietus, arba vartoja labai maž.

Tarpuvalgyje gerk nedaug ir gerk tik tuomet, kuomet trokšti. Kad gromulys bus jau tiekai pažengęs, juog maistas pavirs pilve į tirštą košę, tada gali gerti vėl bent kiek. Gromulys mėgsta, kad tirštą košę praskiedi truputį. Maistas tuomet tik turi vertę, kuomet jis prasimiešia, e jo pramiesimui yra pats gerasis daiktas—vanduo. Kiek reikia gerti, pasakys tau tavo troškulys. Jeigu tu gertumei bevalgydamas, ar tikką pavalgęs—ir dar nenoroms—tuomet tavo pilvas ne tik išbrinks begalo, ale dar tu pilvo syvus teip praskiesi, kad šie pasilpnės ir nebegalės virškinti. Suvalgyti daiktai gali pasileisti tik tuomet, kuomet pilvo rugštis laipsnis pasiekia tamtikrą spėką.

Neragauk niekadoms tokių valgių, apie kuriuos žinai išaugšto, juog jie tau neišaina ant gero. Tavo patyrimas yra čia gerų-geriausias mokytojas. Jei tavo širdis kratos nuo kokionors valgio, jei jis netinka tau, tat reikia jo saugotis ateityje.

Tai ne vis ta pati, kiek tu suvalgai iškarto! Jeigu tu valgai, ar geri parmaž, tuomet pamažini kunui reikalingą medegą ir kunas lieka nuskriaustas, nebeturi kuomi papildyti to, ko nustojo permamos laike. Jeigu valgai, ar geri, pardaug, tuomet užkemši vidurių mašiną. E žinai, užkimšta mašina turi arba sustoti, arba plyšti. Apsunkinęs pilvą parviršų, apsunkini dvasišką ir kunišką pajiegą. Taigi, niekadoms nesibariok pardaug, ale valgyk ir gerk tiktai tiek, kiek bado jausmas reikalauja ir kiek užtenka iki kitam kartui. Pamesk valgęs, sulyg ima tau labai skanėti. Įpatingai privalo atkreipti savo atydę į šitą apylinę žmonės pilvaligia. Jie negali, Dieve lenkk! privalgyti iki soties. Valgio gausumas vargina pilvą ir žarnas. Prikimštas parviršų pilvas pasidaro lygu lušas, jo veiksmas lieka sugaišintas, ir, nežiurint į valgio gausumą, maž teatsiskiria gromulio syvų. Užtat nesigailėk šikart, ar andai maž tesuvalgęs. Tą galėsi pataisysi kitkart' pavalgęs vėl. Ale, suvalgęs pardaug, nebeišimsi ir gausi pasirgti. Meilutis Skaitytojau! Jei par nelaimę tu esi pripratęs valgyti parviršų, tat mesk tą paprotį šalin išlengva, ragauk kas kart' mažiau ir mažiau. Tu regėsi, koks busi sveikas,

sočiai neprivalgęs. Pati geroji yra valgyti tik vieną pilną torėlką, e kitos nebepilti ir keltis tuojau nuo stalo, sulyg pėsijautei sotus. Kuolaik sėdėsi prie stalo, neiškėsi dar ne valgęs.

Reikia tiek tik tai valgyti, kad badą nuraminti, bet apetitą nereikia prarasti.

Meilutis Skaitytojau! tu nustebsi, ar tai badas ir apetitas ne vis ta pati? Taigi, kad ne! Badas ir apetitas tai du atskiru daiktu. Apetitas yra gomurio erzulys. Jis paeina iš noro valgio ir gėrimo iš priežasties šiudviejų skonio. Sveikas žmogus, nors nejaustu bado, apetitą turi nuolatos. Bet, nenorėdamas valgyti, jis apetito nežiuri ir nevalgo.

Badasgi, išvirščiai, yra tai suerzintas pilvo stovis, kurs paeina iš susiraukimo pilvo sienų kruvon. Pas kaikuriuos žmones tas susiraukimas nėra nuožmus ir par tai bado jausmas yra pas juos neparlyg smarkus. Pas kitus yra bais aštrus ir partai bado jausmas yra jiems beveik neiškenčiamas. Jų pilve, sakytumei, kas ekėja geležinėmis-ekėčiomis.

Taigi, badą reikia raminti, e ne apetitą. Įsidėk tai, Meilutis Skaitytojau! Apetitas bus visuomet, kuomet pamesi pusiauvalgęs. Jei teip nepadarysi, apetitas prapuls. Bus tai ženklas, juoo privalgei pardaug. Tuomet imsi skūstis nebeturįs apetito. Tokiame prietikyje bevalgyk kitkart' mažiau ir mažiau patol, pakol vėl atsiras valgymo noras.

Bet yra ligos—slogos plaučių ir gromulio—kame greičiau apsireiškia badas, ale nėra nejokio apetito. Šis pagrįžta tik tuokart', kuomet žmogus vėl pasveiksta. Žinoma, tokie apsireiškimai yra reti.

Žmogaus kunas reikalauja kasdien kieto ir skysto valgio apie 20—25 procentus savo kuno nuosvaros. Aiškiau pasakius, jei aš sveriu 200 svarų, tat man reikia suvalgyti ir išgerti diena—dienon 10 svarų. Taigi, žaliukas reikalauja maisto daugiau už nukeipėlį, paaugęs vėl daugiau už vaiką. Uolas darbininkas paprastai suvalgo ir sugeria daugiau už dykaduonį. Žmonės, dirbą galva, išalksta labiau už palaidus. Sveikuolis nori apščiau valgyti už lovoje gulintį ligonį. Riebaus ir sultingo maisto pakanka ir mažiau suvalgius. Kuo maistas yra liesesnis, tuo kunas jo daugiau reikalauja.

Tataigi, Meilutis Skaitytojau! taikinkis prie tų taisyklių ir saikuok, kiek tau tepridera suvalgyti ir išgerti.

(toliaus bus)

Žinios iš Lietuvos.

Kaunas. Girdėjome, 16 gegužio Kauno kunigai: Olšiauskas, Januševyčius, Jarašunas ir Dogelys jau apturėję Valdžios sutikimą įkurti Kaunę—**„Viešą Lietuvių Katalikų Bibliotėką“**. Įkūrėjai daug jau turi surinkę visokių knygų, išėjusiųjų Lietuvoje ir užsienyje.

Dabar jie jieško pasamdyti atsakančius namus. Sako, buk „Vieša Lietuvių Katalikų Bibliotėka“ busianti atidaryta netrukus. Knėgas žada duoti skaityti visiems žmonėms, kas tiktai norės. Aukos dėl minėtos bibliotėkos jau senei yra renkamos. Duok Dieve pasisekime tam augštam ir gražiam užmanymui. Apie tai bus plačias parašyta savo laike.

Krakiai. (Kauno gub. ir pav.) Gegužės 4 dienoje vakarop umai kilo ugnis Krakių „Jurzdikoje“ (teip vadinasi viena grėtelė su atskirai stovinčia kalve). Kilusių gaisrų priežastis pakoliai neištirta. Vėjui tuomet smarkieji pučiant akies mirksnyje visas senas šiaudinis Jurzdikos stogas apsiaustas tapo liepsna teip baisiai, jog vargdienių grėčiukės gyventojų stotkus, arba baldus, vos-vos tesuspėjo išnešti kartu su ten karšinamąja klebonijos apie šimtą metų turinčią senelę N.

Už ketvirtadalį valandos nuo gaisro pradžios visa „Jurzdika“ buvo ugnyje, o kitoje kelio pusėje stovinti kalvė, pereitais metais lentomis perdengta, staigu pradėjo liepsnoti. Vėjui dukstant kibirkštis gausiai pasklido puldamos ant Krakių bažnytkiemio tvartų, stovinčių už 50 sieksnių nuo ugnies, ir neveždint ant uolo triuso susirinkusiųjų ant pagelbos žmonių, trumpu laiku apsiautė ugnis namą (kutę), peršoko ant gret su šiuomi stovinčios ukiškų įrankių krautuvėlės, dengtos lentomis, ir ant galo prisiekė toliaus pastatyta beragiams gyvoliams tvartuką: tokiu budu ugnis įgijusi didelę spēką gražojo uždegianti kitas klebonijos triobas, senąją bažnyčią ir visą miestelį; tikt augšti, seni, plačiai išsiplėtoję medžiai su savo tankiais dar jaunais lapais suturėjo ugnį nuo senosios bažnyčios ir miestelio, o susirinkusiųjų žmonių vikrumas ir skindeliais dengti stogai pasipriešino tolesniam klebonijos trobesių supleskinimui. (Išėmus „Jurzdiką“ su kalve visi kiti klebonijos trobesiai yra apdrausti „Minsko žemdirbių draugijoje“). Tą kartą tuomi pasibaige bausis žmogaus darbo sunaikinimo vaidalas: įniršusi ugnis padedant stipram vėjui prarijo apimtas trobas beveik iki pat pamatų per 5 adynas, tikt šieno bertainis gausiai smilkdamas degė iki 12 sekančios dienos valandos, pakol susirinkusiųjų ant pamaldų žmonių netapo išsklaidžiotas srauniai pilent vandenį ugnegesinančiais padargais. Če galutiniame ugnies išnaikinime atsižymėjo kelias ipatų, o užvis susirinkusieji vaikai ant katekizmu mokslu: su savo triukšmingu darbštumu ir kudikišku klegesiu pakaktinai pristatė vandens ir šarpiai išblaškė degamąją medegą.

Tas gaisras aiškiai parodo Krakiškiams, jog laikas jau prašalinti šiaudinius stogus, ipač po miestelius, kur teip tankiai sukimštos žmonių trobos, nes šiame atvejuje, jei stogai nebutu šiaudais dengti, ugnis nebutų galėjusi teip tolie prasiplatinti, o ištolo užkritusios kibirkštis butų galima buvę užgesyti ir sunaikinti, kaip tat du kartu atsitiko su namais pa-

skirtais bažnytkiemio tarnams ir viduje miestelio pas Vaitkų. Teipogi aiškiai patėmyta, jog žmonės permažai tesumano valdyti gesinamuosius padargus ir jais naudoties. Reikia todėl butinai pasirupinti Krakiškiams įsteigti sauringą arba liuosą gaisrinės atšargos draugiją, idant gaisrams kilus draugijos sąnariai darbuotųs naudingiaus, geresniame susitvarkyme: tam tikslui reikėtu išrinkti gabų vvrą, ipač iš buvusiųjų kariumenėje (kaip antai Al. S-ka), kurs galėtu numaningiaus vartoti ir rėdyti esančius Krakiuose ugnies gesinimui įrankius: laiks nuo laiko darydami tam tinkančius mankštinimus su jais, prisipratintu vartoti juos mandagiai. Draugijon sąnarius patraukti reikėtu apmokant nutartą algą, kaipo atpildymą už sugaištą laiką. Užvis-gi pirmiausiai reikia valščiaus ir miestelėnų valdybai, dalyvaujant ir kitiems miestelio inteligentams, pasirupinti sutverti tam tikrą komitetą apšvarstymui ir palaikymui to dalyko. *Kum. J. V.*

Vadovėlių parašymo konkursas.

Lietuviškoje kalboje dar nėra parašyta mokslo vadovėlių, pritinkių vaikams besimokinanties pradedamosiose mokyklose. Todėl Amerikos lietuviai, budami turtingesni, sudėjo tam tikslui pinigų ir paskyrė po 200 rub. už kiekvieną vadovėlį tam, kurs jį geriausiai parašys. Rašėjas visuomet pasiliks vadovėlio savininku. Neprisiuntus tikrai gerų vadovėlių, komitetas gali paskirti visugeramam iš prisiųstųjų premijos pusę, tai yra: 100 rub.—Štai, kokių vadovėlių reikia:

I) Pirmųjų metų **Skaitymo knygeleį** privalo buti patalpinta ir abėcėlė, bet neištempta (neištėsta), kaip matome kai-kuriuose rusų ir lenkų vadovėliuose, ir pritaikinta, kiek galima, dėl visų lietuviškų tarmių. Tai-gi, joje išspradžių tur eiti tiktai tie balsai, kurie visose mūsų tarmėse ištariami vienodai, o paskui paeiliui tie, kurie ištariami nevienodai. Geru rankvedžiu šiame dalyke rašėjams bus Vyskupo Baranauško (Barono) „Zamietki o Litovskom jazykie i slovarie“.

II) Antrųjų metų **Skaitymo knygelėį**, kaip matyti iš konkurso sąlygų amerikiečių apgarsinto „Lietuvių Laikraščio“ 28 ir 29 numeriuose 1905 m., privalo buti patalpinti ne tiktai skaitymai dėl vaikų, ber ir dėl suaugusių, mokančių skaityti. Joje teipogi turi buti patalpinti rašto uždaviniai supažinanti mokinį su svarbiausiomis kalbos dalių ipatybėmis ir atmainomis. Šitie uždaviniai gali buti patalpinti arba viduryj knygelės, arba jos priede.

III. Aritmetikos ir skaitliavimo vadovėlis:

1) Turi buti surinkti uždaviniai ir formulos pradinės vienklasinės trijų skyrių mokyklos rybose.

2) Geidžiama, kad uždaviniai butų surinkti iš kasdieninio mūsų ukininkų, amatininkų ir pirklių gyvenimo.

3) Idant tame vadovėlyje apart linijinių, ketvirtainių, kubinių ir kitų matų ir saikų rusiškųjų, butų paskirta plati vieta metriškosioms matoms ir saikams, nes geistina, kad šitos pastarosios per mokyklas kuoveikiausia prasiplatintų kasdieniniame lietuvių gyvenime.

4) Jau pirmamjame skyriuje reikia supažindinti vaikus su prasčiausiomis apitrupomis (nuotrupomis) ir platinti supratimą ir darbą su jomis elementarišku budu antramjame skyriuje. Geru geidžiamojo vadovėlio pavizdžiu gali buti: T. Lubenec. Sbornik arifmetičeskich zadač, tryliktoji ir vėlybesnės laidos.

IV) Pirmųjų metų **Geografijos vadovėlis.**

Geografijos vadovėlis turi apimti elementariškas žinias

iš visotinos geografijos: matematiškos, fizinės ir politiškos, paskiriant ypatingą vietą Lietuvos geografijai.

V) Lietuvos Istorija privalo būti pristatyta lig paskutinių laikų, su paskyrimu žymios vietos mūsų kaimynų: latvių, rusų, lenkų ir vokiečių (kryžiečių) istorijai.

Visi viršminėtieji vadovėliai privalo būti sustatyti ant pavizdžio panašių vadovėlių, vartojamų Amerikoje, Anglijoje ir kitose šaliose, stovinčiose ant aukšto kultūros laipsnio.

Paišinėlių juose tebuna užtekinai: tenesulaiko rašėjų vadovėlių su paišniais išleidimo brangumas: Amerikos lietuviai apsiima išduoti premijuotus vadovėlius savo lėšomis, arba duoti pinigiską pašalpą jų išleidimui.

Rašėjai, geidžiantieji susipažinti su vadovėliais, vartojamais Amerikoje, tekreipiasi į konkursų komiteto sąnarių—p. T. Žilinskių (Kaunas, Mykolo prospektas, 8), o reikalaujami vadovėliai bus jiems prisiųsti.

Parašymo ir prisiuntimo vadovėlių laikas skiriamas metinis, lig Birželio 1 (14) d. 1907 m.

Rankraščius, arba jau atspausčius vadovėlius, meldžiame siųsti T. Žilinskiui, komiteto sąnariui. Prie vadovėlio, arba rankraščio, pridera būti prisiųstas užlipintas konvertas su tikru autoriaus vardu ir jo adresu.

Konkurso reikalų vedimo administracija, kaip antai: susižinojimas su rašėjais, pinigų priėmimas, jų suvartojimas ir tt., pavesta komitetui iš trijų ypatų susidedančiam: p. F. Bortkevičienės (Vilnius, Šv. Jurgio prospektas, № 43), p. O. Pleirytės (Vilnius, „Vilniaus Žinių“ redakcija), T. Žilinskis (Kaunas, Mikolo prospektas, № 8).

Apie gerumą vadovėlių spęs vėliau išrinktieji iš tam tikrų specialistų ir praktikų teisėjai.

Konkurso komiteto sąnariai:

F. Bortkevičienė.

O. Pleirytė.

T. Žilinskas.

Visus Lietuvos laikraščius meldžiame patalpinti šitą mūsų į rašėjus atsišaukimą

Komitetas.

UKĖS DALYKAI.

Galvijų kruvinės, arba krauligės, gydymas.

Pas mūsų Stulgiuose ši metą serga daug karvių kruvine (arba kraulige) ir krinta. Apsirgus ir mano karvėms, padariau teip, kaip mnsų žmoneliai kad daro—duoda kas tik ką pasako, o ant galo reikia kailis karvei nulupti... Umai pašokau pas veterinarijos daktarą poną Zigmantą Mockų, kurs viešėjo pas savo tėvų parvykęs iš Tolimųjų Rytų. Gavau du receptu. Vienu gydžiau vienas susirgusias karves, antru kitas; abudu pasirodė esą geru—karvės pagijo. Todėl negaliu užtylėti neapgarsinės tūdviejų receptų.

Kup. A. Sk.

I.

Ligai pasirodžius, tuojaus duok karvei 15 granų kinos su vandeniu. Jei nuo vieno karto nepagijo, ant rytojaus duok vėl tiek pat. Jei dar serga, trečioje dienoje duok vėl tiek pat, ir teip toliaus lig nepagyjant duok kasdien po 15 gr. kinos. Jei butu viduriai užsiturėję, duok vienu kartu glauberinės druskos visą svarą (kuntą), ištirpinęs pirmiaus vandenyje.

II.

Antras budas.

Nueik aptikton ir paduok šitą receptą:

Kalii jodati 10,0

Jodi puri 8,0

Aquae font. 90,0

M. ut solutio fiat.

Ds. Karvei nuo krauligės. Duoti po ketvirtą dalį šito vaisto ant karto, par 2 dieni rytmyje ir vakare, su vandeniu.

Vet Mockus.

Žinios iš visos Rusijos.

DUMA.

Vienuoliktas Dumos posėdis 16 gegužės m.

Pirmasėdis apskelbia Dumai, jis nuo ministrų pirmininko apturėjęs šį pranešimą:

„Dumos pirmsėdžiui“

„Pasiuntime nuo dviliktos dienos šio mėnesio Jūs teiktės man pranešti, jog tą dieną Valstybės Duma, pasirem-dama ant 40 įstaigos paragrapho nusprendė prešyti paaikškinimo iš priežasties Nevolino telegramos iš Pabaltmario. Laikau sau už garbę Jums pranešti, jog aš minėtą patėmyjimą padaviau karės ministrui.“

Salėje girdis klausinėjimai, apie ką kalba. Pirmasėdis paaikškina, jog apie aštuonis darbininkus mirtin nuteistus. Yra tai ministrų pirmininko atsakymas ant Dumos užklautosimo.

Iš eilės eina šioksai pažymėjimas su 33 atstovų parašais:

„Nuo penktos gegužės mėnesio dienos „Pravitelstvenij Vestnik“ spaudinas eilė telegramų ant Jo Didenybės vardo, kurių forma suvis' yra vienoda ir žodžiai tie patįs. Tose telegramose yra pasakyta, jog augštoji įstatymams leisti įstaiga—Valstybės Duma—darbuojas revoliucijos dvasioje, steigias pagriebti augščiausią valdžią į savo rankas, išversti valstybę, jos vienybę ir tikslą; kitataučiai ruošias išversti valstybės pamatus ir paturi maištingus reikalavimus Lenkų šalies.“

„Kad tos telegramos yra spausdinamos Valdybos gazėtoje, Duma mano užklausti ministrų pirmininką:

1) Kokioje eilėje, apskritai sakant, yra leidžiamas spaudinimas telegramų ant Jo Didenybės vardo?

2) Kokia įpata (asaba) arba įstaiga turi išrinkti spaudinamas telegramas?

3) Ar tas spaudinimas įvyko su ministrų pirmininko žinia ir sutikimu?

4) Jei tos telegramos, žeminančios įpatą, Kuriai jos buvo siųstos, yra spaudinamos su ministrų pirmininko žinia, tad' koksai to tikslas?“

To užklauso sumanytojai prašo Dumos, kad ji pripažintu to užklauso skubinumą.

Kunigaikštis *Volkonskis*, sako, jog užklausoimas ne taip esąs svarbus ir jis nesuprantąs, kam tas skubinumas.

Nabokovas, mano, to klausimo apsvarstymas neužimsiąs daug laiko. Užklausoimas esąs gan paremtas.

To neesą visame pasaulyje; kiekvienoje valstybėje tokių telegramų spaudinimas valdybos gazėtoje esąs nemislyjamas.

Jei tas spaudintus privatiškuose laikraščiuose, aš nieko nesakyčiau. Kiekvienas žmogus gali kalbėti, mįslyti ir savo nuomones platinti, kaip jam patinka. Bet spaudinimas valdybos gazėtoje priduoda toms telegramoms suvis' kitą žymę.

Skubinumas reikalingas dėlto, kad tokiems apsireiškimams padaryti galą. Duma turi parodyti, jog ji neleis rašyti paniekinimų ant augštesniosios Valstybės įstaigos. (*Delnu plogimiai*).

Skubinumą Duma priima vienbalsiai, prieš du tiktai balsu. Paskui, Stachovyčiui prakalbant ir gr. Heideniui paturint, žodžiai: „žeminančios įpatą, Kuriai jos buvo siųstos“ tapo išmesti, nes Ciesoriaus įpata yra bepartiviška.

Dabar iš eilės eina vakar paduotas užklašimas vidurinių veikalų ministru dėl neteisaus pasielgimo Poltavos vice-gubernatoriaus. Iš Poltavos vakar buvo gauta šokia telegrama: „Iš kokios priežasties Horolo kalėjime laikoma mokytojas Batva Jokio apkaltinimo prieš jį neparodyta“.

Ir tą užklašimą Duma bereginti nutarė.

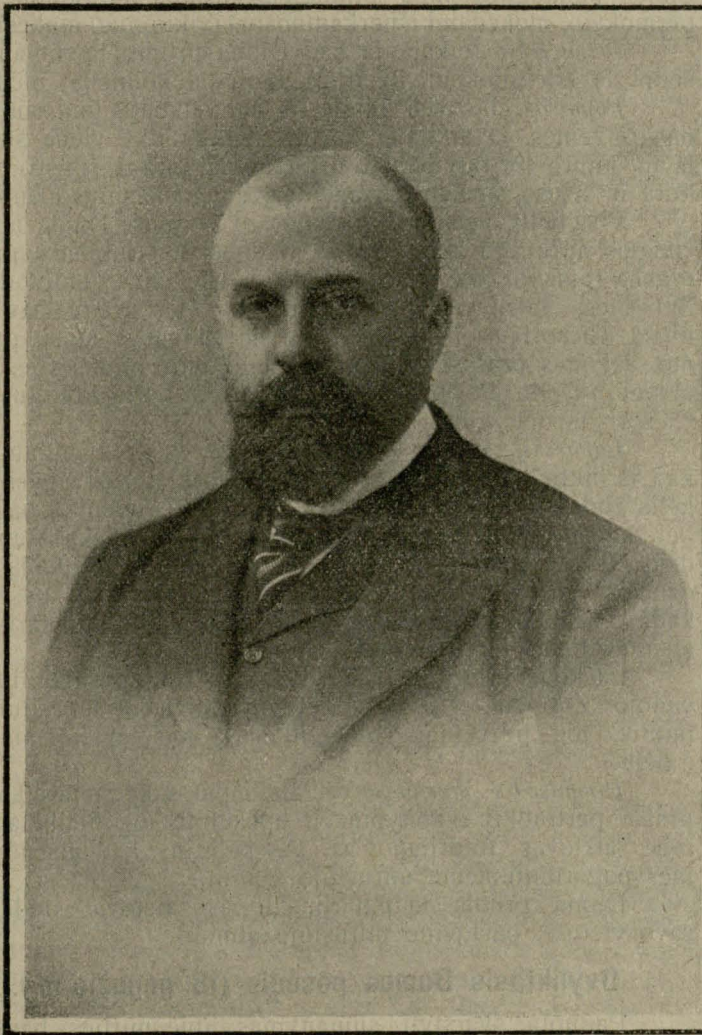
Iš eilės eina užklašimas ministru vidurinių veikalų, kaip yra gelbimi bada kentantys žmonės 24 gubernijose.

Zilkinas sako, jog mažas daiktas duoti užklašimus, reikia išreikšti gilų paniekinimą, jog valdyba nežmoniškai apseina ir kitiems kliudo gelbėti nuo bado ir ligų žunančius žmones. Reikia padaryti tam galą.

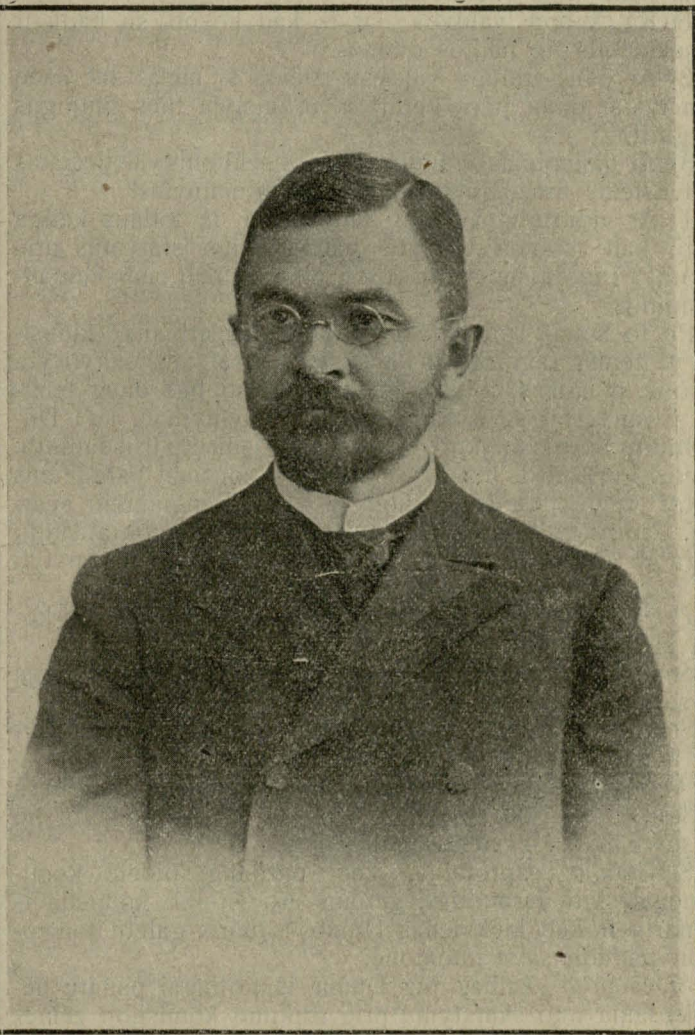
Cervonenkas sako apie tą, jog nedavimas pagelbos

Valstybės Dumai patėmyjimas.

24 gubernijose apie 20 milijonų žmonių kenčia bada, kursai kilo dėl pernykštės sausmės, ir kad nebuvo anksčiau sutausoto maisto. Prie bado rišas ligos, kurios labiausiai padidina nelaimę. Apie tas bado ir ligų baisybės praneša laikraščiai, tuli ištikimi žmonės ir patys Dumos sąnariai. Valdybos paskirta pagelba nors yra žymi, bet jos neužtenka, dėlto kad netikusiai yra sutvarkyta. Gyventojų dalis dalyvavusi judėjimuose yra nutarta ant mirties, dėlto kad vidurinių veikalų ministras parėdė neduoti jai pagelbos. Nelaimė yra tuo baisesnė, kad ir šį metą žieminių javų padėjimas nepriduoda vilties.

Valstijos Dumos pirmasėdžio draugas kunigaikštis
P. Dolgorukov'as.

Valstijos Dumos pirmasėdžio draugas profesorius
N. Gredeskul'as.

tiems valstiečiams, kurie dalyvavo sumišimuose taip yra nedoras, jog patys žemiečių viršininkai to neprisilaikė

Jis pataria, kad Duma pasiimtu ant savęs gelbėti badaujančius.

Jezerkis sako: reikia netikt' duoti užklašimą, bet ir steigties, kad dabartinis padėjimas butu prašalintas. Paklauskite ministro, ką jis daro dabar, kad gelbėti badaujančius? Ar jis atmainė paliepiamą neduoti pagelbos valstiečiams dalyvavusiems judėjimuose? Apskritai sakant, šiame dalyke reikia aštriai išsireikšti.

Prasideda skaitymas vakarykščiai paduoto patėmyjimo su 33 parašais.

Tokiame baisiame padėjime valdyba daro kliutis privatiškoms ipatoms ir įvairioms draugijoms norinčioms nešti pagelbą. Taip vietinis Kazaniaus komitetas liko valdybos uždarytas. Inžinierius Čajev'as, įkuręs įvairūs labdaringas įstaigas, tapo suimtas. Kurgano gelžinkelio stotis neprijėmė vežti kviečių badaujančiams, nors turėjo dykų vagonų. Veikimas Moskvos Komiteto visuomeniškos pagelbos ir Imperatoriškos Liuosai-Ekonomiškos draugijos buvo suturimas. Dėlto žemiaus pasirašiusieji nurodo, kad Duma užklaustu vidurinių veikalų ministru:

1) Ar valdyba mano kariauti su badu lig žmonės gaus naujos duonos?

2) Ar vidurinių veikalų ministras ketina prašalinti kliūtis, kurias daro vietinė valdžia privatiškoms įpatoms ir draugijoms, kurios gelbi badaujančius?“

Žilkinas sako, jog žmonės kenčia badą, o valdyba neleidžia duoti jiems pagalbos. Tą gali daryti ne žmonės, bet žvėrys. Dėlto mūsų papeikimas turi būti balsioje išreikštas akivaizdoje visos šalies.

Jezerškis sako, kad Dumos užklauskimas turi būti labai aiškiai sustatytas. Mes užklauskime, ar valdyba ketina šelpti badaujančius? Žinoma, kad mums atsakys: „o kaip-gi, ketina“, ir iš to niekas neišeis. Užklauskimas turi būti griežtas, ką įpatingai valdyba mislyja daryti.

Pusėje ketvirtos valandos posėdis atsinaujino. Po trumpo nuomonių perkeitimo, užklauskimas apie badaujančių šelpimą šiaip tapo sustatytas:

1) Ką ketina valdyba daryti, kad kovoti su badu ir jo pasekmėmis lig naujos duonos?

2) Ar daug pinigų valdyba išleido ši metų ant badą kentančių, ar daug jų beturi ir ar mislyja tuos pinigus padauginti?

3) Ar paliepiamas neduoti pašalpos sėklomis valstiečiams dalyvavusiems bruzdėjimuose, yra jau atmainytas?

4) Ar vidurinių veikalų ministerija ir toliau ketina daleisti, kad valdyba taikintu įpatinguosius įstatymus prie įgaliuotųjų (upolnomočenu), kurie eina gelbėti badą kentančių žmonių?

Po to Duma pradeda svarstyti visusvarbiausį klausimą t. y. žemės (agrarišką) klausimą, kursai taip sakyti yra pamatinis; jį išrišus, kitus klausimus išrišti bus daug lengviau. Pirmiausiai 42 sąnariu padavė patėmyjimą, kad Duma išrinktu komisija, kuri tą klausimą išdirbtu ir išdailintu. Tolesniai Petražickis ir kiti samprotavo busiant parankiaus perduoti žemės klausimą komisijon be įžengiamųjų svarstymų. Priešingai sąjunga 17 spalio, partija demokratiškųjų reformų ir darbo kuopa panorėjo tą klausymą apsvarstyti pirm' neg jis bus atiduotas komisijon.

Petražickis mano sutelkti žemės klausimui išdirbti komisiją iš 88 sąnarių.

Savieljev'as pataria, kad ton komisijon įeitu po vieną atstovą nuo kiekvienos gubernijos.

Šelichin'as sako tį patį, bet kad prie to dar butu sutelkta komisija iš 33 sąnarių, to klausimo žinovų.

Vasiljev'as dar platesnį duoda sumanymą, kad butu tokia komisija iš 33 žinovų ir kad ton komisijon įeitu po du atstovu nuo kiekvienos gubernijos.

Šelichin'as sąprotauja, kad padaug didelė komisija negalėsinti darbuoties; geriaus esą išrinkti komisiją iš 33 sąnarių ir kad kiekvienas Dumos sąnaris galētu ton komisijon paduoti savo nuomonę.

Skirmantas kalba, jog Duma išmintingai padarė neatsisakydama nuo svarstymų prie rinkimo komisijon žemės klausimui išrišti; dėlto kad tas klausimas labai supainiotas ir svarbus.

Pagal išanginio išaiškinimo, žemės padalyjimas turi būti labai platus; jei tas sumanymas bus priimtas, tuomet didžioji ir vidutinė žemvaldybė turės išnykti, bet to neužteks—turės žuti ir mažoji žemvaldybė, nes įstatymai daleidžia padalinimą ir mažosios žemvaldybės. Tuomet iš privatiškos žemvaldytės beliks menkos liekanos. Bet tokio sumanymo įvykdinimas, labai brangiai kaštuos. Iš kur gauti pinigų?

Sumanyme apie tą nėra pasakyta. Kokią naudą iš to turės valstybė? Kokią įtekmę turės tas dalykas ant gyventojų pralobimo, kuriems didžioji žemvaldybė (dvarai) daug duoda uždarbės? Kaip išeis tada pramonei? Ant tų klausimų mes dabar turime duoti atsakymą, kad po tiek nelaimių neįstumtumėme mūsų šalies į dar didesnę nelaimę. Kiti yra

tokios nuomonės, kad užlaikyti privatišką žemvaldybę ir vienkart padidinti valstiečių žemės savastį. To dalyko nebus galima įvykdyti be aukos iš pusės didžiųjų žemvaldžių, bet jie yra ant to pasitaisę. Dėlto reikalaujame komisijos išrinkimo, kuri tą dalyką išrištu.

Ponas Skirmantas pasakė savo bylą stiprai ir jausmingai, bet Dumai, matos, ji nelabai patiko, dėlto kad salėje davės girdėti murmėjimai. Tuomet pirmasėdis, pagavęs žodį, pasakė, jog Dumos rimtumas kaipo įstaigos įstatymams leisti bus daug didesnis, jei jos sąnariai galės liuosai savo nuomonę išreikšti. Dėlto jis paprašė, kad Duma prisiturtētu nuo nepatogių papeikimų kokiais-nors ženklais. (*Delmų plojimai*).

Jeropkinas paduoda smanymą, kad atiduoti valstiečių žemei padauginti tuos pinigus, kuriuos jie sumokėjo ir permokėjo, mokėdami išperkamuosius (vikupnus) mokesnius.

Petražickis reikalauja kad Duma priimtu tą sumanymą šiaip: 1) Įsteigti komisiją ir 2) duoti tai komisijai medegą.

Popov'as. Jūs visi žinote, iš kur valstietis ima sau duoną—iš žemės. O ar daug jis turi žemės—tik't vieną šniurą. Iš to šniuro jis turi išmaitinti šeimyną, patsai išmisti, pirkti kurą ir šviesą, apsiuti ir apsidaryti ir mokesnius užmokėti.

Visą viltį valstietis padeda ant Dumos. Duma ištiesų steigias aprupinti žeme darbo žmones. Bet ministrų pirminkas atsako, jog Duma negali valstiečiams žemės duoti. Bet mes, valstiečiai, tam netikime. Mes kreipiames prie mūsų Ciesoriaus ir tikimes, jog jis išklauskys mūsų prašymo. Jei mes prašysime duonos, ne-gi duos mums Ciesorius akmenį? Dėlto aš prašau, kad Duma dar kartą kreiptus prie Ciesoriaus dėl žemės.

Lopas (iš Kauno gubernijos). Aš esu tos nuomonės, kad išrinkti komisiją iš 88 žmonių. Paskiaus pasakysiu dar kelis žodžius. Kame yra skarbavos žemės, tenai jų pakaks, bet kame jų nėra, tenai reikia duoti privatiškas žemvaldžių žemes. Lietuva neužmiršta, jog buvo laikas, kadą baudžiaivos tenai nebuvo. Dideli žemvaldžiai atsirado neseniai, kada Poniatauskis pardavė savo dvarus Roopui, kartu su apsigyvenusiais žmonėmis.

Paskiaus Kotrina II be-maž visą Kauno guberniją dovanuoja Zubovui. Bet tarp lietuvių valstiečių tebesituri atmintis, jog jie seniaus buvo liuosi ir jog žemė jiems prigulėjo.

Pirmasėdis Muromcev'as atsiliepia sakydamas, kad jo prašo pertraukti svarstymus ir apskelbti, jog netikėtai numirė atstovas Andrijanov'as. Aš patariu, kad atsistodami mes pagarbintumėme mirusiojo atmintį.

Duma priima tą patarimą ir visi atstovai stodamies savo vietose, pašlovino mirusiojo atmintį.

Dvyliktasis Dumos posėdis (18 gegužio m.).

Paduota svarstyti sumanymas apie mirties bausmės panaikinimą. Tasai sumanymas susideda iš 2 paragraphų: § 1. Mirties bausmė panaikinama. § 2. Lig peržiurint kriminališkąjį kodeksą, visuose atsitikimuose, reikalaujančiuose bausti mirtimi, šita bausme reikia pavaduoti sekančiu pagal sunkumą bausmės laipsniu.

Atstovas *Nabokov'as* reikalauja, kad tasai sumanymas reikia svarstyti tuojaus, neatidėtinai. Jisai sako: „Atsakydami ant trono prakalbos, mes apreiškėme, juogiai Duma pasijus laiminga, tądien, kai bus panaikinta mirties bausmė. Mūsų troškimas neišpildė. Šiomis dienomis 8 žmonės nubausa mirtimi... Aišku, kad kiteip neįvyks mūsų troškimas, kaip tiktai išdavimu įstatymo“.

At. *Novodvorski's* sako: „Yra tiesos, kurios nereikalauja išrodinėjimo. Aiškiausi tiesa yra: nereikia bausti mirtimi: Mirties bausmė atmetė apšviestenyšis pasaulis, jos baidosi tautų sąžinė ir jausmas... Bet Rusijoje tebebaudžia mirtimi“.

ir tai tuos žmones, kurie kovoja už laisvę. Juos baudžia saivališkai. General-gubernatoriai, be teismo, pagal savo nuomonę, sušaudydina; bet dėl paskubos, sušaudymo teisę duoda kariumenės dalies perdėtintui, o kad ir tai rodos nesukubū, sušaudyti leidžia burio komandieriui...“

At. *Lednicki's* tarp kitko ištare: „Tegu mums pasako: mirties bausmė atmesta įstatymų, priešinga mūsų sąžinei ir jausmui, bet reikalinga valstijai. Tegu mums tai pasako— ir tadą mes paklausime: argi taip yra? argi žmonės nurimo? argi draugija nesuerzinta, argi revoliucijos partijos padėjo ginklus? Ne, gąsdinimas nepripadeda. Reikia įieškoti kitų kelių, kitų būdų šaliai nuraminti“.

At. *Aladjin'as* sako, kad per pirmąjį posėdį Duma kai reikalavo amnestijos, vylėsi jos balsą busiant išgirstą Viršiausios Valdžios; bet nekurie to balso neprileidė prie Jos. Kas dabar bepalieka daryti? Niekas kitas, kaip tiktai Dumai reikia skubinau išduoti įstatymas, kurs panaikintu tuos paragraphus, pagal kuriuos atstovų draugai sėdi kalėjimuose už politiškus dalykus.

Kuzmin-Karavajev'as tvirtina, juog mirties bausmė negali sustabdyti politiškųjų žmogžudybų. Žmonės nebesibijo nei mirties—bombas mėto netik paaugusieji, bet ir gimnazistai—visi žmonės suerzinti. Mirtin baudžia vienus, kad kiti bijotų užpuldinėti ant valdžios. Bet tuom argi galima pabaidyti? Suerzintieji mirties nebebijo. Taigi reikia panaikinti mirties bausmę. To reikalauja nuo mūsų visa šalis, ausiuntusi mus čia. At. *Pojarkov'as* reikalauja, kad atstovai važiuotu namon, nes Duma nebegalinti darbuoties. Bet mes negalime grįžti namon. Žmonės atsiuntė mus čia darbuotus. Kas svajojo, darbą čia busiant lengvą, tas apsiriko. Musų darbas turės dorišką vertybę. Tiesa neveikiai gaus viršų. Jei mes iš čia pasitrauktumem, padarytumem didelį istorišką riklių. Mes nėkadods geruoju iš čia nepaeisime.

Profesorius *Kovalevski's* sako: Visos tautos pirmučiausiai panaikindavo mirties bausmę už politiškus prasikaltimus. O pas mus atbulai. Dar prie carienės Elžbietos buvo panaikinta mirties bausmė už visus prasikaltimus. O už politiškus prasikaltimus baudžia mirtim, juo toliau, juo tankiau. Toliaus prof. sakosi per laikraštį „Strana“ padavęs užklausimą visiems Europos mokslavyriams, kaip jie mano apie mirties bausmę—ir visi atsakę, reikį panaikint' mirties bausmė.

Po to buvo bylos apie žemės padalinimą tarp artojų.

Profesorius *Petražickis* tvirtino, jis, kaipo juristas, žinąs, kad esą tokie atsitikimai, kuriuose esą leista priverstinai atimti žemės gabalą nuo savininko, jeigu tai naudinga valstybei arba visuomenei. Dabar kilstąs klausimas: šiandien ar butinai reikalinga priverstinai atimti žemės gabalą nuo savininkų, su priderančiu jiems už ją apmokėjimu? Ant šito klausimo—sako profesorius—„nėra kito atsakymo, kaip tik tas: Ant didelių Rusų Ciesorybės plotų įvyko toksai dalykų stovis, juog ne tik naudinga bet ir butinai reikalinga pašalinti žmonių vargas... badas kaskart vis plačiau ir tankiaus atsikartoja... neužtenka maisto—žmonių gyvybė įkrinta į pavojų... žmonėms maža žemės, uždarbių nėra... Reikia žmonėms žemės duoti, o mažai jos teturintiems—pridėti... reikia pakelti tarp žmonių apšvietimą kad galėtu ir be žemės lengvai pramisti... o žemės duodant, reikia jinai duoti į pilną savastį...“

Profesorius *Hercenštein'as* dar smarkiaus prirodinėjo, kad reikia valstiečiai apveždėti žeme ir tvirtino, kad išdėnės (kazionos) žemės neužteks valstiečiams apdalinti, bet reikės ir iš dvarponių priverstinai išpirkti tiek žemės, kiek reikia valstiečiams, idant galėtu pramisti... kad žemė daugiau naudots atneštu, sodžiai (kaimos) reiksia skirstyti į vienasėdžius...“

Tryliktasis Dumos posėdis 19 gegužio m.

Per tą posėdį atstovų kalbėta apie žemės padalinimą tarp valstiečių.

Jilgą bylą pasakė at. *Lokot'*. Pagal jo nuomonę, visa žeme reikia padalinti artojams, didieji ir vidutiniai dvarai turi išnykti, o kad paskui pavienės įpatos negalėtų supirkti į savo rankas žemės daugiau, kiek pridera, reikia taip parengti įstatais, kad juo kas daugiau turi žemės, juo brangesnius mokesnius mokėtu (progresiviški mokesniai), per tatau jokios naudots nebebutu pirkti žemės daugiau, neg kaip kiekvienam priguli valdyti (tai yra: viršiaus vidutinės normos).

At *Saveljev* mano, reikia išduoti toksai įstatais, kad visa žemė prigulėtu valstybei, o artojai skaitytųs tiktai arendoriais žemės, mokėdami už ją labai mažą arendą.

Vyskupas Roop'as pataria neprizadėti žmonėms to, ko negalima išpildyti. Ar šaip dalinsi žemę, ar taip, vis tiek visiems neužteks žemės—daug žmonių atliks be žemės, daug luomų bus, kurie visai neužsiims žemės darbais. Prizadėsite visiems duoti žemės, o paskui negalesite—tadą kils sumišimai.

Po to vyskupas R. tvirtina, kad panaikinus žemės savatis, o visi artojai padarius arendoriais, gal patiks didrušiams, pripratusiems prie bendro žemės valdymo, bet vakarinė ir pietinė Rusijos dalis jausis tuom labai nuskriaustos, dėlto kad čia žmonės pripratę žemę valdyti nuosaviai. „Vienas valstietis, su kuriuom kalbėjau apie tai—sako Vyskupas—išgirdęs, Rusiją ketinant panaikinti žemės savatį ir visus artojus paversti į arendorius, ištareš: Tai jau geriau teateinie vokiečiai ir tevaldai mus, o ne rusai“.

Vyskupo nuomone, negalima įsteigti vienodo žemės valdymo budo dėl visų Rusijos vietų; kas dera žiemiams arba rytams, tai visai nepritinka vakariams ir pietams.

Kuršo gub. atst. *Kreicberg'is* apsakė latvių vargus. „Nors latviai buvo išliuosuoti nuo baudžios 1817 m., bet negavo žemės—žemė pasiliko prie dvarininkų, ir nekur dings nevalgę latviai atgal pagrižo prie ponų ir dirbo jiems po sanovę, priimdavo tokį užmokesnį, kokį ponų mylista panorėjo jiems duoti. Latvių padėjimas begal sunkus. Per daugius metus reikėjo bernauti ponams ir tik nekurie per kruviną prakaitą užsidirbo šiek-tiek piningų žemės gabalėliui nusipirkti. Bernų ir mažazemių kantrybė truko—ir kilo agrariški sumišimai. Todėl reikia pasiskubinti išklausti latvių reikalavimus. Kalbėtojas turi viltį, Dumą išgelbėsiant latvius iš to baisiausio nuskurdimo.“

Kalbėjo žemdarblo ministras *Stišinski's* ir vidaus dalykų ministerio draugas *Gurko*. Abudu išrodinėjo, kad labai pavojinga išdalinus visų dvarų žemes artojams: nei artojams nepadarytu daug gero, ir valstybę įvestų į pavojų.

Profesorius *Hercenštein'as* steigėsi pertikrinti atstovus, juog išdalinus žemę artojams, jokio pavojaus valstybei nebus; valstiečiai bus turtingesni, pakils ir valstybės turtas.

Keturioliktasis Dumos posėdis 23 gegužio.

Nuo pradžios Duma klausė daugumo skundų, kuriuos prisiuntė Dumai vargšai prispaustieji valdininkų, sėdintieji kalynėse ir 35 nuteistieji mirtin.

Prof. *Petražicki* aiškina Dumai, juog čia kitos pagalbos tuotarpu nėra, kaip tik padaryti užklausimą į ministeriją. Ir visi atstovai vienbalsiai nusprendžia paduoti užklausimą, kodėl daroma tokios baisenybės.

Toliaus svarstė žemės klausimą. At. *Ozolin's* (iš Ringos) sakė: „Mes turime pripažinti ir apginti savaties teisę, let neprašaliname ekspropriacijos (tai yra: priverstino atėmimo žemės nuo didžiųjų žemvaldžių dėl padalinimo tarp reikalaujančiųjų žemės artojų)... bet nesakome, kad reikia

visą dvarų žemę atimti ir padalinti... tai butu neteisinga žemvaldžiams ir pragaištinga valstijai..."

Vid. dal. minist. draugas *Gurko* kritikuoja Hercenšteino bylą, sakytą 19 geg. ir komisijos 42 projektą sulig padalinimo žemės. Atstovai rėkia „atsistatydink“.

Žemdarbio ministeris *Stišinski* peikia 42 komisijos projektą, kurs mano panaikinti dvarus ir visą Rusiją pavesti į begalinę jurą smulkių žemės ukių, ko dar nėra buvę Vakarinėje Europoje. Atstovai rėkia „atsistatydink“. Pirmasėdis skambina ir šaukia juos nutilti.

At. *Petrunkovyčius* nesutinka su abiejų ministerių kalbomis ir tvirtina, reikią duoti artojams žemės, nės vietomis per ukių smulkumą atsitinka badas; o ministeriams pataria atsistatydinti.

Penkioliktasis Dumos posėdis 24 gegužio.

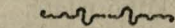
Lenkijos, Lietuvos ir Latvijos atstovai reikalauja, kad žemės padalinimas nebutu visur vienodas, bet pritaikintas kiekvieno krašto reikalams, kurie jog nėra visur vienodi. Todėl reikią įsteigti visur vietiniai komitetai žemės reikalams ištirti.

Ant galo buvo perskaitytos skundos, atėjusios iš kairių vietų dėl neteisingo elgimos įvairių valdininkų, idant butu Dumos paduotas užklausias į valdybą, o kaltininkai kad butu paduoti teisman.

Žinios iš užrubežio.

Japonija apgarsino, ji iš Mandžurijos greitai išgalbenianti visus kareivius, miestuose paliks tik tai jos konsuliai. Korejoje Japonija žada laikyti dvi divizijas kariumenės.

Vokietija. Vokietijos cesorius Vilelmas II šiomis dienomis nuvažiavo Austrijon aplankyti savo prietelio Austrijos cesoriaus Pranciškaus Juozapo. Vokietijos ir Austrijos laikraščiai rašo apie sandarą ir prietelystę tarp tų dviejų viešpatijų.

KLAUSIMAS.

Neseniai pas manę atėjęs vienas ukininkas man skundėsi: „Nežinau, ką reikia daryti? bus jau penki metai kaip mano karvės staldų sienas griaužia ir griaužia. Naujų staldų sienas suėdė. O virves (šniurus) tai slėpk kuogiliausiai, dėlto kad virvė kaip tik tai kame pagavo, tai tuojaus ir suėdė. Daviau karviems visokius vaistus nuo visokių gydytojų. Nieko negelbėjo.“

Kitas ukininkas man vėl skundėsi: „Nežinau, ką reikia padaryti, kad mano karvių pienas pasigadino. Pamilžus iš milžtūvės visą pieną gali ištraukti kaip siulus. Visas pienas išrodo sutįšęs kaip pakulos. Tokio pieno visai negalima valgyti.“ Musų žmonės tas karvių ligas aiškina „nužiurėjimu“. Sako, esa tokie žmonės, kurie tik tai „pažiuri“ į gyvolį ir jis tuojaus pasigadina. Žinoma, čia yra kita kokia nors ligos priežastis. Iš „Nedėldienio“ Skaitytojų bene kas nors atsiras, kurs tas karvių ligas pažintu ir nurodytu atsakanti gydymo būdą, dėlto kad tos ligos pas mus tankiai atsitinka, o musų žmonės jas aiškina „nužiurėjimu“ arba „sužavėjimu“. Gerai butu, kad kas aprašęs tų ligų gydymo būdą atsiųstu į redakciją „Nedėldienio Skaitymo“ atsakymą.

D. A-as.

Redaktorius Pralotas *A. Karosas*.

VARGONŲ FABRIKA

Jono Garalevyčiaus

perkelta ant Porto gatvės į nuosavus namus; žymiai padidino veikalą; priima užsakymus kas link statymo naujų ir taisymo senų vargonų.—Adr.: Kaunas. Portova, nuosavi n.

Daktaro A. Jagdhold'o

Elektroterapija ir Rentgenologija.

Ištyrinėjimas ir kiaurai peržiurėjimas su **RENTGENOSKOPO** pagalbą visokių kuno dalių ir jų ligų: krutinės, širdies, plaučių, pleurito, inkstų, puslės, kaulų gedimo ir perlūžimo. Atradimas užsilikusiu kune pašalinių daiktų, kaip štai: šratų, kulku, adatų ir k. p. Gydymas su **RENTGENOSKOPO** pagalbą visokių ligų esančių pavirš kuno, kaip antai: vėžio, niežų, skaudulių ir k. p. Teipogi su **ELEKTRIKOS** pagalbą gydymas reumatizmo, nervų, apmirimo kuno dalių ir k. p. **Liepojuje**. Grudų gatvė (Zernovaja), № 42, Bonyco namai.

25--7

Išėjo iš spaudos Šv. Kazimėro draugijos išleidimas

ŠVENČIAUSIOS PANOS MARIJOS UŽTARYMAS.

47 pusl. Kaina 10 kap.

IŠEJO IŠ SPAUDOS

Mažas Katekizmas, arba Trumpas išguldymas tikėjimo tiesų, paskirtas vaikeliams prie pirmos šv. Komunijos prisiruošiantiems. Parašė ir šleido *Dėdė Atanasas*. Kaina 7 kap. Galima gauti J. Naujalio knygyne Kaune. Perkupčiams nuleidžiama pigiaus. To paties rašytojaus galima tenpat gauti knygelę „**Mirtis**“ (senelio apsakymas). K. 5 kap.

Baigęs 6 kl. Mint. gimn. **jieškau lekcijų** vasaros laik u Sutinku išvažiuoti į dvarą arba į sodžių.—Adr. Redakcijoje.

BAŽNYTINIŲ DRAPANŲ DIRBTUVĖ

Cecilijos Baranauskytės

Kaunė. Viešasis (paradny) placas. Fišero namai.

Daktaras A. von Forestier

specijališkas gydymas sergančių ausių, nosies ir gerklės ligomis. Nuo 12—1 valandos dieną ir nuo 6—7 val. vakarę. **Liepojus**, Grudų gatvė (Zernovaja), № 42, Bonyco namai.

25--7